

ROMSDALSHALVØYA INTERKOMMUNALE
RENOVASJONSSKAP IKS
Årøsetervegen 56
6422 MOLDE

Saksbehandler, innvalgstelefon
Guro Gjenstad, 71 25 84 29

Vedtak om endringer i tillatelse til drift av deponi i Årødalen for RIR IKS

Vi vedtar endringer knyttet til rensing og målinger av sigevann fra deponiet for ordinært avfall. Endringene gjelder fra det tidspunktet nytt renseanlegg er satt i drift. Vedtaket kan påklages. Vi varsler gebyr for saksbehandlingen.

Vi viser til søknad av 23. august 2024 om endring av vilkår knyttet til rensing av sigevann fra Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap IKS (heretter omtalt som RIR IKS) sitt deponi for ordinært avfall i Årødalen i Molde kommune.

Om saken

Gjeldende tillatelse for drift av deponiet ble gitt 29. juli 2010 og ble sist endret 5. april 2016. Den har tillatelsesnummer 2010.0094.T. Tilleggsopplysninger til søknaden ble gitt 1. oktober. Et utkast til endringsvedtak ble sendt på e-post til RIR IKS 4. november, og vi fikk tilbakemelding på utkastet 25. november.

RIR IKS har i sin tillatelse hatt krav om at sigevannet skal renses med luftet reaktor, sandfilter og membranrenseanlegg basert på omvendt osmose. Dette renseanlegget har hatt god rensegrad, men har bare kunnet rens en del av den totale sigevannsmengden, og det krever mye vedlikehold. Det er derfor behov for å bytte det ut med et nytt anlegg. Det nye anlegget vil ikke ha de samme bestanddelene som det gamle. Det er derfor behov for å endre kravene i tillatelsen som er spesifikke for det gamle renseanlegget. I tillegg har både RIR IKS og Statsforvalteren i Møre og Romsdal et ønske om at kravene knyttet til innhold i det rensede sigevannet blir mer spesifikke enn det som har vært tilfelle så langt. Det er derfor naturlig å gjøre endringer av dette samtidig.

RIR IKS søkte om grenseverdier for utslipp som samsvarer med det som er satt opp i tabell 6.2 i EU sitt dokument om fastsettelse av konklusjoner om beste tilgjengelige teknikker (BAT) for avfallsbehandling. I dokumentets tabell 6.2 er det oppgitt utslippsnivåer som er forbundet med de beste tilgjengelige teknikkene (BAT-AEL) for indirekte utslipp fra avfallsbehandling til en vannresipient. Utslippet fra deponiet går via Molde kommune sitt avløpssystem til Moldefjorden og er dermed et indirekte utslipp. Det nevnte dokumentet med BAT-AEL er ikke laget for avfallsdeponi, men utslippsnivåene som er gitt i dokumentet, kan likevel brukes som et utgangspunkt for vurdering av utslipp fra aktiviteter som gjelder avfall. RIR IKS har foreslått at deponiet får de samme

utslippsgrensene som Statsforvalteren i Oslo og Viken ga til Lindum AS avdeling Drammen i 2022. I Lindums tillatelse er det noen grenser som er satt lavere enn nedre del av intervallet for BAT-AEL og mange som er satt høyere, og det er satt grenser for flere komponenter enn de som står i tabell 6.2 i BAT-AEL-dokumentet.

Vi har ikke forhåndsvarslet endringene i tillatelsen fordi endringene ikke vil ha noen negativ påvirkning på miljøet, jf. forurensningsforskriften § 36-9 andre ledd bokstav b.

Rettslig grunnlag

Når forurensningsmyndighetene gir tillatelser, skal det legges vekt på ulempene for miljøet sammenholdt med andre fordeler og ulemper som det aktuelle tiltaket vil føre med seg. Dette går fram av forurensningsloven.

Etter naturmangfoldloven skal kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn for beslutninger som berører naturmangfold.

Etter vannforskriften skal alle vannforekomster ha god kjemisk og økologisk tilstand.

Kapittel 9 i avfallsforskriften har bestemmelser for å sikre at deponering av avfall skjer på en forsvarlig måte slik at skadevirkninger på helse og miljø blir forebygget eller redusert så langt det er mulig.

I tillegg kommer det nasjonale målet om kontinuerlig å redusere utslipp av prioriterte stoffer. Målet er at utslipp av slike stoffer blir stanset. På den norske prioritetslista står blant annet tungmetallene arsen, bly, kadmium, krom og kvikksølv i tillegg til stoffgrupper som per- og polyfluorerte stoffer (PFAS), klorparafiner og bromerte flammehemmere.

RIR IKS sine kommentarer

I sin tilbakemelding på utkast til nye krav, skrev RIR IKS at 100 % av sigevannet vil bli rensert når nytt renseanlegg kommer i bruk. Med dagens løsning blir 30 % rensert. RIR IKS opplyste at utslippskravene vil være avgjørende for optimal drift av renseanlegget og at det ikke er nevnt noe om RIR IKS sitt utslipp vil påvirke tilstanden i Moldefjorden. RIR IKS etterlyste faglig og rettslig begrunnelse for å sette grenseverdier som ligger under BAT-AEL og påpekte at grenseverdien for utslipp av suspendert stoff for Molde kommune sitt avløpsrenseanlegg, er høyere enn foreslått grense for sigevannet som ledes ut i fjorden via det kommunale avløpsanlegget. RIR IKS uttrykte tvil om man kan sammenligne ulike deponi som har samme renseteknologi siden innholdet i deponert materiale vil kunne være ulikt. Det var også stilt spørsmål om det er slik at eventuelle framtidige krav til utslipp av f.eks. PFAS vil bli de samme for alle norske deponi og om flere deponi vil få endringer i grenseverdier.

RIR IKS er i ferd med å lukke sitt deponi med arrondering av sidene etter å ha nådd maksimal høyde for noen år siden. Det er usikkert hvordan lukkeprosessen vil påvirke sigevannet, og RIR IKS er derfor bekymret for at grenser som blir satt med bakgrunn i de verdiene som er rapportert for deponiet de siste årene, vil kunne bli overskredet og føre til negativ omtale og omdømmetap. RIR IKS ønsker at Statsforvalteren skal vurdere hvordan avfall fra det nedlagte avfallsanlegget til Miljøservice Eide AS vil påvirke verdiene i sigevannet fra deponiet i Årødalen.

RIR IKS ba i sin kommentar om at grensen for årlig mengde avfall som kan deponeres, blir økt fra

4 000 tonn til 30 000 tonn slik at lukkingen av deponiet kan framskyndes med f.eks. avfall fra Miljøservice Eide eller i forbindelse med mulig riving av sykehuset i Molde.

RIR IKS påpekte også en skrivefeil i teksten i utkastet.

Statsforvalterens vurderinger

Resipient og sigevannsmålinger

Sigevannet fra deponiet i Årødalen blir ledet via kommunal avløpsledning til utslipp i Moldefjorden. Resipienten er kalt «Moldefjorden ved Molde» i Vann-Nett og har vannforekomst-ID 0302012203-C. Der er den økologiske tilstanden klassifisert som moderat med høy presisjon. Den kjemiske tilstanden er klassifisert som dårlig med middels presisjon. I sedimentene langs strandlinja er tilstanden registrert som dårlig for bly, kvikksølv, kadmium og flere PAH-forbindelser. Midtfjords er sedimentene moderat forurensset av antracen. Det er ventet at miljømålet for resipienten om god tilstand blir nådd i perioden 2022-2027. Sigevannet fra deponiet i Årødalen blir fortynnet med annet avløpsvann før utslipp i fjorden.

RIR IKS har sørget for analyser av innhold i urensset og rensset sigevann fire ganger i året. Hver prøve har vært en blandprøve som består av 1 desiliter vann tatt ut hver fjortende dag. Vi forutsetter at det blir tatt prøver oftere enn hvert kvartal i innkjøringsperioden for det nye renseanlegget for å kontrollere utslippsnivåene. Med nytt renseanlegg vil det være mulig å ta mengdeproporsjonale blandprøver. Dette vil gi et mer representativt bilde av de faktiske utslippene, og vi setter derfor krav om at det blir tatt mengdeproporsjonale prøver.

Grunnlag for reguleringer

På nasjonalt nivå er det arbeid i gang med å vurdere hvilke utslippsgrenser som vil være aktuelle for sigevann fra deponi. Det er foreløpig ikke klart når dette arbeidet vil være ferdig, og for RIR IKS sin del må tillatelsen endres nå for å få på plass bedre rensning av sigevannet så snart som mulig. Vi velger å sette grenser for ulike tungmetaller i tillegg til partikkelinnhold i form av suspendert stoff (SS) i denne omgangen. Tungmetallene som blir regulert, er arsen, kadmium, krom, kobber, bly, nikkel, kvikksølv og sink. Det kan bli aktuelt å sette grenser for flere komponenter i sigevannet på et senere tidspunkt.

Virksomheter har en plikt til å redusere forurensning så langt det er mulig, og det er et grunnleggende prinsipp at det ikke skal gis tillatelse til utslipp av mer enn det er behov for. Formålet i kapittel 9 i avfallsforskriften er å forebygge skadevirkninger så langt det er mulig. På denne bakgrunnen har vi satt grenseverdier for utslipp av tungmetaller og suspendert stoff som vi ser som lave, men som vi samtidig mener det er overkommelig å overholde. I vurderingen har vi sett på informasjonen vi har fått i tilknytning til søknaden, utslippsgrenser som er gitt som BAT-AEL for avfallsbehandling og rapporterte utslippsverdier for rensset sigevann fra andre norske deponi som bruker tilsvarende renseløsning som den RIR IKS planlegger å bruke. Dette betyr at grenseverdiene for flere komponenter er lavere enn det RIR IKS har søkt om. Sigevannet blir fortynnet med kommunalt avløpsvann før utslipp i resipienten, men kravene blir stilt til uførtynnet vann.

Utgangspunktet for grensene som gjelder tungmetaller, er den laveste delen av intervallene som er gitt i tabell 6.2 i BAT-AEL-dokumentet. Vi har satt lavere grenser enn dette for arsen, kadmium, bly og kvikksølv.

Kadmium og arsen

Vi har satt grensen for kadmium og arsen til 5 µg/l som tilsvarer halvparten av grensen for BAT-AEL. Kadmium er et av stoffene som har dårlig tilstand i sedimentene langs Moldefjorden, og det er derfor viktig å begrense utslipp av kadmium så mye som mulig. Vi har satt grensen for kadmium lik grensen hos Lindum AS avdeling Drammen slik RIR IKS har ønsket. Konsentrasjonen av kadmium i renet sigevann fra deponiet i Årødalen har ligget under 1 µg/l i hele perioden 2014-2022, mens konsentrasjonen av arsen har ligget under 5 µg/l i hele perioden 2014-2022.

Bly

Grensen for bly er satt til 5 µg/l. Det er betydelig lavere enn grensen for BAT-AEL. De deponiene som har tilsvarende renselanlegg som det RIR IKS planlegger å bruke, har utslipp av renet sigevann som ligger godt under 5 µg/l. Bly er et av stoffene som har dårlig tilstand i sedimentene i resipienten Moldefjorden og som det derfor er viktig å begrense mest mulig. Konsentrasjonen av bly i renet sigevann fra RIR IKS sitt deponi har ligget under 5 µg/l i hele perioden 2016-2023.

Kvikksølv

Grensen for kvikksølv er satt til 0,2 µg/l som er litt under halvparten av BAT-AEL. De deponiene som har tilsvarende renselanlegg som det RIR IKS planlegger å bruke, har utslipp av renet sigevann som ligger godt under 0,2 µg/l. Kvikksølv er et av stoffene som har dårlig tilstand i sedimentene i resipienten Moldefjorden, og det samme er registrert for tilstanden i krabber. Det er derfor viktig å ha så lave utslipp som mulig. Konsentrasjonen av kvikksølv i renet sigevann fra RIR IKS sitt deponi har ligget under 0,2 µg/l i hele perioden 2014-2020.

Suspendert stoff

Grensen for suspendert stoff er satt til 20 mg/l. Dette er det dobbelte av det RIR IKS har oppgitt som resultat fra rensing av sigevannet i småskalaforsøk med den nye rensemetoden. RIR IKS har også oppgitt at SS etter rensing var redusert til under deteksjonsgrensen på 5 mg/l i den aktuelle analysen. Verdien på 50 mg/l som RIR IKS har søkt om, er på nivå med innholdet i urenet sigevann de siste årene. Vi forventer at renet vann vil ha et innhold som er betydelig lavere enn urenet vann. Konsentrasjonen av SS i renet sigevann fra RIR IKS sitt deponi har vært oppgitt til 2 mg/l for perioden 2019-2023. Med 20 mg/l er det tatt høyde for at det kan oppstå perioder med høyere partikkelinnhold i renet vann enn det som er tilfelle i en normalsituasjon. Siden mange av miljøgiftene er partikkelbundet, vil effektiv fjerning av suspendert stoff samtidig føre til fjerning av miljøgifter i sigevannet.

PFAS

Deponiene i Norge sørger for å analysere sine utslipp for mange flere komponenter enn tungmetaller og SS. De siste årene har det blitt økende oppmerksomhet på stoffgruppen PFAS (per- og poly-fluorerte alkylstoffer) som er syntetiske stoffer bestående av fluor bundet til organiske molekyler. Disse blir funnet mange steder i naturen. Det er sannsynlig at PFAS finnes i sigevann. Vi mener at det bør analyseres også for PFAS, og tar derfor dette inn i tillatelsen uten at vi foreløpig setter noen grense for utslipp av disse stoffene. Som et minimum må det analyseres for minst 16 ulike PFAS ($\sum$ PFAS₁₆). Dersom det senere viser seg å være andre metoder som er bedre egnet til å beskrive utslipp av organiske fluorforbindelser, vil Statsforvalteren vurdere om det vil være aktuelt å ta krav om måling av dette inn i deponitillatelser. På sikt kan det også bli aktuelt å sette spesifikke krav til innhold av slike forbindelser i sigevann fra norske deponi.

Andre vurderinger

Ut fra informasjon RIR IKS har gitt fra forsøk med ny rensemetode på sigevann fra deponiet i Årødalen, mener vi det vil være oppnåelig å få innholdet i sigevannet til å ligge under de grensene som er satt. Når utslippet ligger under de gitte grenseverdiene, vil de totale årlige utslippene være små, og vi mener at det derfor ikke er nødvendig å sette mengdebegrensninger nå. Dersom lukkingen av deponiet fører til betydelige endringer i form av redusert sigevannsmengdene samtidig med økt konsentrasjon av forurensende stoffer i sigevannet, er det mulig for RIR IKS å søke om endringer i det fastsatte grensene basert på en oppdatert risikovurdering.

Vi forutsetter at det nye renseanlegget kan driftes på en så god måte som mulig uavhengig av hvilke krav som gjelder for utslipp. Vi har ikke fått beskrevet hvordan utslippskravene skal kunne ha avgjørende innvirkning på selve driften.

Deponieier har ansvar for hva slags avfall som blir lagt på sitt deponi. Tillatelsen og avfallsforskriften har krav om at avfall som blir mottatt, skal ha dokumentasjon i form av basiskarakterisering der bl.a. utlekkingspotensial skal være beskrevet. Deponieier skal avvise alt avfall som ikke tilfredsstiller kravene til det aktuelle deponiet. Avfall som deponieieren ikke ønsker skal ligge på deponiet, kan også avvises.

Dere skriver i tilbakemeldingen at dere ønsker at Statsforvalteren skal vurdere hvordan avfall fra det nedlagte avfallsanlegget til Miljøservice Eide AS vil kunne påvirke verdiene i sigevannet fra deponiet i Årødalen. Det er selvsagt ikke aktuelt for Statsforvalteren å gjøre noen tilpasninger for et bestemt deponi for slik å legge til rette for eventuell deponering av det omtalte avfallet.

Avfallet fra Miljøservice Eide har i dag en stor andel av materiale med et høyt organisk innhold. Som deponieier er RIR IKS kjent med at grensen for hva som er tillatt å deponere på et ordinært deponi som det i Årødalen, ligger på maksimalt 10 % totalt organisk karbon (TOC). Avfall med høyere innhold av TOC er det ikke tillatt å deponere. Det er vurdert at den beste kost-nytte-effekten for samfunnet vil være om avfallet som ikke er egnet til hverken forbrenning eller deponering på ordinært deponi, blir sikret på stedet. Skulle det likevel bli bestemt at noe av det aktuelle avfallet skal sendes til deponi, er det sannsynlig at kostnadene blir så store at det blir gjennomført en anbudsprosess, der alle deponi kan konkurrere på lik linje.

RIR IKS skrev i sine kommentarer at selskapet ønsker at tillatelsen blir endret også når det gjelder årlig mengde ordinært avfall som kan deponeres. Tillatelsen har hatt 4 000 tonn som grense, mens RIR IKS ønsker at den økes til 30 000 tonn. En endring som gir mer enn sju gangers økning av deponert mengde, er så stor at vi mener det er nødvendig å behandle en slik søknad separat etter at søker har gitt en god beskrivelse av hva endringen går ut på og gjort rede for forventede konsekvenser. Dersom RIR IKS ønsker en slik endring, må vi få en egen søknad som inkluderer en risikovurdering knyttet til endringene. I egenkontrollrapporten for deponiet som vi mottok 1. mars i år, skrev RIR IKS at restkapasiteten i deponiet ved utgangen av 2023, var 5 666 kubikkmeter. Vi regner med at den ved utgangen av 2024 er inntil 5 000 kubikkmeter. Dersom hele restkapasiteten skal fylles med 30 000 tonn avfall, vil egenvekten måtte være omtrent 6 tonn per kubikkmeter. Tungt avfall som betong har en egenvekt på rundt 2,4 tonn per kubikkmeter. Vi ser derfor ikke at det skal være et faktisk behov for 30 000 tonn som årlig grense i tida framover.

Siden RIR IKS har opplyst at hundre prosent av sigevannet vil bli rensert når nytt anlegg er i drift, har vi tatt ut en setning under punkt 3.5 om overløp ved planlagt vedlikehold.

Skrivefeilen som RIR IKS påpekte, er rettet.

Endringene i tillatelsen vil ikke gi økte utslipp av skadelige stoffer til miljøet, og vi har derfor ikke gjort noen nye vurderinger etter naturmangfoldloven eller vannforskriften i denne saken.

Konklusjon

Vi vedtar følgende endringer i tillatelse 2010.0094.T:

- Under punkt 3.5 er spesifikke krav til rensemetode fjernet. Det er også en setning om overløp ved planlagt vedlikehold.
- Under punkt 9.2 er «Effekt av eventuelt lokalt renseanlegg for sigevann skal dokumenteres. Det forutsettes at bedriften utarbeider et eget program for å overvåke renseprosessen tilpasset valgt renseløsning» byttet ut med «Effekten av renseanlegget skal dokumenteres». Under det samme punktet er det satt inn grenseverdier for utslipp til vann av komponentene arsen, kadmium, krom, kobber, bly, nikkel, kvikksølv, sink og suspendert stoff. Disse grensene gjelder fra det tidspunktet nytt renseanlegg er tatt i bruk. Det er spesifisert at det skal tas mengdeproporsjonale blandprøver av sigevannet og at overvåkingsprogrammet skal omfatte PFAS.
- Forsiden er endret slik at den tidligere logoen til Fylkesmannen er byttet ut med Statsforvalterens logo, og i hele dokumentet er «Fylkesmannen» erstattet av «Statsforvalteren».
- Det er satt inn endringslogg på side 2.

Ellers er det ikke gjort noen endringer.

Hjemmel for vedtaket er forurensningsloven § 18 første ledd nummer 3 som gir forurensningsmyndigheten mulighet til å endre en tillatelse når ny teknologi gjør det mulig å minske forurensningene i vesentlig grad.

Gebyr

Dere skal betale gebyr for vår behandling av søknaden, jf. forurensningsforskriften § 39-3. Vi varsler at vi vil vedta gebyrsats 6, jf. § 39-4. Saksbehandlingsgebyret i sats 6 er kr 44 300. Grunnlaget for valg av sats er medgåtte ressurser hos Statsforvalteren i forbindelse med behandling av søknaden. Merknader til dette forhåndsvarselet kan sendes oss innen to uker etter at det er mottatt. Vi fatter endelig vedtak om gebyrsats og faktura blir sendt ut når kommentarfristen er ute.

Reglene om innkreving av gebyr til statskassen for Statsforvalterens arbeid med tillatelser og kontroller står i [forurensningsforskriften kapittel 39](#).

Klagerett

Alle med klagerett kan klage på dette vedtaket innen 3 uker fra dere fikk kjennskap til det eller dere burde ha skaffet dere kjennskap til det. I en klage skal det komme klart fram hva dere klager på og hvilke endringer dere ønsker. Dere bør begrunne klagen og gi opplysninger av betydning for saken. Klagen skal dere sende til Statsforvalteren i Møre og Romsdal.

Med hilsen

Christian Dahl (e.f.)
underdirektør

Guro Gjenstad
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
MOLDE KOMMUNE

Rådhusplassen 1

6413

MOLDE

Tillatelse til drift av deponi etter forurensningsloven for Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap (RIR)

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jfr. § 16 og endret i medhold av § 18, jf. forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) § 9-7. Vilkårene framgår på side 3 til og med side 13. Kravene i tillatelsen, sammen med krav gitt i avfallsforskriften kapittel 9 med vedlegg, regulerer de forholdene som en mener har de største miljømessige konsekvensene.

Tillatelsen er gitt 29.07.2010 med endringer av 05.04.2016 og erstatter tillatelse av 18.01.1996, med endringer av 26.10.20001 og 02.06.2006.

Hvis bedriften ønsker endringer i driften som kan ha miljømessig betydning må dette avklares skriftlig med Statsforvalteren på forhånd. Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal bedriften sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Statsforvalteren kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Virksomhetsdata

Eier av anlegg	Romsdalshalvøya interkommunale renovasjonsselskap (RIR)
Postadresse	Årøsetervegen 56
Kommune og fylke	Molde, Møre og Romsdal
Org. nummer (bedrift)	976 675 274
Gårds- og bruksnummer	33/154
NACE-kode og bransje	38.2 Behandling og disponering av avfall
NOSE-kode(r)	109.04.04 Land filling
Deponikategori	Kategori 2 – Deponi for ordinært avfall
Kategori for virksomheten ¹	5.4 Fyllplass som har en samlet kapasitet på over 25 000 tonn

Statsforvalterens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Risikoklasse ²
2010.0094.T	1502.0045.01	2

Tillatelse gitt: 29.07.2010	Endringsnummer: 2	Sist endret: 18.12.2024
<p>Christian Dahl (e.f.) underdirektør</p> <p>Guro Gjenstad senioringeniør</p> <p><i>Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur.</i></p>		

¹ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

² Jf Forurensningsforskriftens kapittel 39 om gebyr til statskassen for Statsforvalterens arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven

Statsforvalteren i Møre og Romsdal

Postadresse: Postboks 2520
6404 Molde

Telefon: 71 25 84 00

E-post: fmmrpostmottak@Statsforvalteren.no

Web: www.Statsforvalteren.no/mr

Org.nr: 974 764 067

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt	Beskrivelse
2	18.12.2024	Hele dokumentet	«Fylkesmannen» er erstattet med «Statsforvalteren» i hele dokumentet, og Fylkesmannens logo er erstattet med Statsforvalterens logo på forsiden.
		Side 2	Det er satt inn endringslogg.
		3.5	Spesifikke krav til rensemetode er fjernet. En setning om overløp ved planlagt vedlikehold er fjernet.
		9.2	<p>«Effekt av eventuelt lokalt renseanlegg for sigevann skal dokumenteres. Det forutsettes at bedriften utarbeider et eget program for å overvåke renseprosessen tilpasset valgt renseløsning» er byttet ut med «Effekten av renseanlegget skal dokumenteres».</p> <p>Det er satt inn grenseverdier for utslipp til vann av komponentene arsen, kadmium, krom, kobber, bly, nikkel, kvikksølv, sink og suspendert stoff. Disse grensene gjelder fra det tidspunktet nytt renseanlegg er tatt i bruk.</p> <p>Det er spesifisert at det skal tas mengdeproporsjonale blandprøver av sigevannet og at overvåkingsprogrammet skal omfatte PFAS.</p>

Innhold

1. Rammer for tillatelsen	4
2. Generelle vilkår	4
2.1. Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	4
2.2. Plikt til forebyggende vedlikehold	4
2.3. Tiltak ved økt forurensningsfare	4
2.4. Internkontroll	5
2.5. Krav til kompetanse	5
2.6. Informasjon til kunder	5
2.7. Effekter av klimaendringer	5
2.8. Nærmiljøtiltak	5
2.9. Oljeholdig avløpsvann	6
2.10. Overflatevann	6
3. Særskilte vilkår for drift av deponi	6
3.1. Behandling av avfall før deponering	6
3.2. Krav til deponering av særskilte fraksjoner	6
3.3. Registrering og kontroll ved mottak av avfall	7
3.4. Beskyttelse av jord og vann	7
3.5. Sigevannshåndtering	8
3.6. Utslippssted for sigevann	8
3.7. Deponigass	8
3.8. Oppfylling	8
3.9. Drift	9
3.10. Trinnvis avslutning	9
3.11. Endelig avslutning og etterdrift	9
4. Grunnforurensning og forurensede sedimenter	10
5. Kjemikalier	10
6. Støy	11
7. Energi	11
7.1. Energistyringssystem	11
7.2. Utnyttelse av overskuddsenergi	11
8. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning	11
8.1. Miljørisikoanalyse	11
8.2. Forebyggende tiltak	12
8.3. Etablering av beredskap	12
8.4. Varsling av akutt forurensning	12
9. Utslippskontroll og rapportering til Statsforvalteren	12
9.1. Oversikt over deponiets utvikling og vannbalanse	12
9.2. Overvåking av sigevann, overflatevann og grunnvann	12
9.3. Kvalitetssikring av målingene	13
9.4. Overvåking av deponigass	13
9.5. Rapportering til Statsforvalteren	14
10. Overvåking av resipient og rapportering til Statsforvalteren	14
11. Utskifting av utstyr	14
12. Eierskifte	14
13. Finansiell garanti og kostnadsdekning	14
14. Tilsyn	14

Virksomheten skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles iht. vilkår 8.4.

2.4. Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette⁴. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Virksomheten plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

2.5. Krav til kompetanse

Virksomheten skal ha tilstrekkelig kunnskap om avfallet og regelverket til å kunne vurdere om avfallet kan deponeres uten at det oppstår ulovlige utslipp eller fører til skader på miljøet. Bedriften skal råde over tilstrekkelig kompetanse til å vurdere miljørisiko for sin virksomhet. Alle som håndterer asbest og annet farlig avfall i bedriften skal ha dokumentert opplæring i slik håndtering.

2.6. Informasjon til kunder

Virksomheten skal gi kundene forsvarlig informasjon om hvilke typer avfall som er tillatt å deponere på anlegget.

2.7. Effekter av klimaendringer

Virksomheten skal vurdere hvordan mulige effekter av klimaendringer, som for eksempel hyppigere og kraftigere nedbør, vil innvirke på deponiet. Eksempelvis hvordan dette påvirker sigevannrensing, gassanlegg og eventuell endring i geologisk stabilitet. Vurderingen skal inngå i virksomhetens internkontroll.

2.8. Nærmiljøtiltak

Virksomheten skal utarbeide driftsrutiner som sikrer at nærmiljøulempene som følge av deponidriften reduseres til et minimum.

Flygeavfall skal begrenses mest mulig, blant annet ved oppsetting av gjerde eller fangnett med tilstrekkelig høyde. Om nødvendig må virksomheten sørge for opprydning i berørte områder.

Lukt og støv fra deponiet skal til enhver tid være så lav at eksisterende boligområder og offentlige områder ikke blir nevneverdig sjenert. Om nødvendig må lukt- og støvreduserende tiltak iverksettes straks.

Deponiet skal, der hvor det er relevant for å redusere naboers sjenanse av anlegget, skjermes mot innsyn.

---

⁴ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

Deponiet skal være sikret mot adgang for uvedkommende og være utilgjengelig utenom anleggets åpningstider.

2.9. Oljeholdig avløpsvann.

Eventuelt oljeholdig avløpsvann fra verksteder, vask av biler eller lignende skal renses tilfredsstillende i oljeavskiller eller tilsvarende renseenhet, slik at oljekonsentrasjonen ikke overstiger 50 mg/l. Utslipppet skal kobles til kommunalt nett. Nedstrøms for oljeutskilleren skal det være en inspeksjons- og kontrollkum som gir muligheter for å ta prøver av avløpsvannet uten at det er nødvendig å stige ned.

Bedriften skal gjennomføre kontrollmålinger av oljeinnholdet i utslippet fra oljeutskilleren e.l. renseinnretning. Formålet med målingene er å dokumentere at kravet overholdes.

2.10. Overflatevann

Avrenning av overflatevann fra bedriftens utearealer skal håndteres slik at det ikke medfører skade eller ulempe for miljøet. Overflatevannet skal ikke blandes inn med sigevannet.

3. Særskilte vilkår for drift av deponi

3.1. Behandling av avfall før deponering

Alt avfall skal være behandlet før deponering jf. avfallsforskriften kapittel 9, § 9-6. Behandlingen skal blant annet sikre at avfallets innhold av organisk materiale ikke overstiger forskriftens krav til maksimum innhold og kriteriene i vedlegg II.

Deponering av ristgods og sand fra sandfang:
Avfallet skal være avvannet før mottak til deponering.

Deponering av slam fra oljeutskillere:
Slam fra oljeutskillere må være avvannet og kompostert før mottak til deponering.

3.2. Krav til deponering av særskilte fraksjoner

Farlig avfall som omfattes av denne tillatelsen:
Avfallet skal deponeres i egne celler avsatt til dette formål. Ulike avfallsfraksjoner skal ha egne celler og cellene skal være avmerket på kart. Avfallet skal være deklarerert i samsvar med bestemmelsene i avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall. Det skal være etablert rutiner som sikrer at deponiet fører kontroll med dette og at videre behandling av deklarasjonsskjemaer skjer på forskriftsmessig måte. I tillegg til at utlekkingspotensialet ikke skal overskride grenseverdiene i vedlegg II punkt 2.3.1 til avfallsforskrifta kapittel 9, må det gjøres en konkret risikovurdering med beregning av den totale mengden som vil lekke ut av fraksjonen som mottas.

Deponering av gips:
Gips som lett kan gjenvinnes skal ikke deponeres. Gipsavfall skal deponeres i celler der det ikke mottas avfall som overstiger 5 % TOC. Gipsavfallet kan heller ikke overstige 5 % TOC.

Deponering av asbest:

Cellen for asbest skal være avmerket på kart, med klar avgrensning for cellen. Asbest skal legges innenfor den markerte grensen med god margin. Ellers gjelder kriteriene i punkt 2.3.3 i vedlegg II til avfallsforskrifta kapittel 9.

3.3. Registrering og kontroll ved mottak av avfall

Alt avfall som deponeres skal registreres og loggføres før deponering jf. § 9-12 i avfallsforskriften. Registreringen skal tilpasses myndighetenes krav til rapportering.

Det skal gjennomføres kontroll av alt avfall som mottas. Kontrollen skal avdekke om forskriftens bestemmelse om behandling av avfallet er oppfylt før deponering og om avfallsets innhold er i tråd med tillatelsen.

Mottakskontrollen skal minimum følge kravene fastsatt i avfallsforskriften kapittel 9, vedlegg II, jf. § 9-11. Bedriften plikter å føre en prøvekontroll utover kravet til stikkprøvekontroll der det foreligger en mistanke om at avfallet som ønskes deponert kan inneholde avfall i strid med avfallsforskriften kapittel 9 og denne tillatelsen.

Dersom det oppdages avfall som ikke tillates deponert, skal avfallet avvises for deponering. Dette gjelder også dersom dokumentasjonen fra avfallsprodusent ikke er tilstrekkelig til å vurdere avfallet opp mot mottakskriteriene. All avvisning av avfall skal loggføres og må meldes til forurensningsmyndigheten jf. avfallsforskriften kapittel 9, vedlegg II, punkt 1.4.

Dokumentasjon på mottatt avfall, både for den enkelte leveranse (mengde, type og produsent), sammendrag av basiskarakterisering og eventuell resultat av verifikasjon skal oppbevares i hele deponiets levetid, inkludert etterdriftsfasen.

3.4. Beskyttelse av jord og vann

3.4.1. Tiltak for å redusere sigevannsmengden

Minst mulig sigevann skal dannes i et deponi utover den vannmengden som trengs for å opprettholde en eventuell gassproduksjon. Det skal være størst mulig grad av oppsamling av det sigevannet som likevel oppstår.

Virksomheten skal ha kontroll med innsig og inntrenging av grunn- og overflatevann og om nødvendig iverksette tiltak for å redusere vanninntrengningen til deponiet. Rent overflatevann fra tilstøtende arealer eller innsig av rent grunnvann skal ikke tilføres sigevannsnettet, men ledes separat utenom deponiet.

Det skal også sørges for kontroll med inntrengningen av nedbør i deponiet. Deponiets nedbørsfelt skal avgrenses ved midlertidig avskjæring av det aktive arealet som er åpent for deponering.

Oppsamlingen av sigevannet og effekt av tiltak for å redusere vanninntrengningen til deponiet skal dokumenteres gjennom overvåkingsprogrammet og vannbalanseberegninger.

3.4.2. Tiltak mot utlekking av sigevann

Deponiet skal oppfylle kravene til dobbel bunntetting i avfallsforskriftens kapittel 9, vedlegg I, punkt 3.2 og 3.3.

Det er en forutsetning at de metoder som benyttes for å etterkomme bunntettingskravene kan betraktes som BAT (beste tilgjengelige teknikker).

Deponiområdene som var tatt i bruk før 03.05.2005 fikk innvilget dispensasjon fra kravene til dobbel bunntetting iht. vedtak av 03.05.2005.

3.5. Sigevannshåndtering

Sigevann fra alle deponiceller som er i bruk til deponering av avfall og avsluttet deponiareal skal samles opp før rensing og utslipp til resipient. Så langt det er teknisk og økonomisk mulig skal kun sigevann av liknende kvalitet og karakter sammenblandes.

Oppsamlingssystemet skal vedlikeholdes jevnlig for å hindre begroing og tilstopping.

3.6. Utslippssted for sigevann

Bedriften skal føre sitt sigevann inn på offentlig avløpsnett med utslipp i Moldefjorden i henhold til de krav som stilles for slikt påslipp⁵.

3.7. Deponigass

Deponigass skal samles opp fra deponiceller der det er gassproduksjon, både i drifts- og etterdriftsperioden. Gassen skal primært energiutnyttes, og som et minimum fakles av. Oppsamlingsanlegget skal dimensjoneres og bygges for et miljømessig optimalt gassuttak, tilpasset deponiets størrelse og forventet/beregnet gasspotensial. Anlegget skal til enhver tid (døgnkontinuerlig) drives optimalt for å oppnå et miljømessig best mulig gassuttak. Oppsamling, behandling og utnyttelse av deponigass skal utføres på en slik måte at helse- eller miljøfare ikke oppstår. Eventuelt opphør av gassuttak må godkjennes av Statsforvalteren i forkant.

Der det ikke er noen gassproduksjon som muliggjør etablering av gassanlegg, skal det i stedet etableres biofilter etter en nærmere angitt plan.

Den driftsansvarlige skal ha regelmessig kontroll med diffuse utslipp av deponigass og om nødvendig iverksette avbøtende tiltak.

3.8. Oppfylling

Utformingen av deponiet skal sørge for at stabiliteten i avfallsmassen og tilknyttede strukturer sikres samt at faren for setninger reduseres. Avfallet skal deponeres i celler og slik at det areal som er i bruk blir så lite som mulig.

Komprimeringsgrad og frekvens på tildekkingen av avfallet skal tilpasses avfallstype i forhold til risiko for miljøulemper, betydning for deponiets gassproduksjon og klimatiske forhold. Dette skal være konkretisert i bedriftens driftsrutiner.

Masser som benyttes til midlertidig tildekking av avfallet skal være egnet til formålet.

Det skal foretas årlige registreringer og utbedringer av setninger i deponiet både under aktiv drift og i etterdriftsfasen.

---

⁵ Jf. forurensningsforskriften 15A. Påslipp

3.9. Drift

Det skal være etablert prosedyrer og rutiner for drift, vedlikehold, kontroll og overvåking av deponiet i driftsfasen. Disse skal sikre at kravene i avfallsforskriften og denne tillatelsen overholdes.

Eventuelle endringer som foretas ved oppfyllingen av deponiet ift. innsendt oppfylingsplan må varsles Statsforvalteren.

3.10. Trinnvis avslutning

Før en celle avsluttes skal bedriften ha vurdert hvor tett toppdekket skal være.

For celler som inneholder organisk avfall, skal utformingen av toppdekket sikre at det skjer en tilstrekkelig vanntilførsel til å opprettholde nedbrytningsprosessene i deponiet og oppsamling av produsert gass, samtidig som utvasking av stoffer begrenses til et minimum. Det skal legges til rette for biologisk metanoksidasjon i lekkasjepunkter og som supplement til ordinær gassoppsamling.

Celler uten organisk avfall, men med risiko for utvasking av forurensende stoffer, skal ha et toppdekke med et tettingslag bestående av 0,5-1 m leire med en hydraulisk konduktivitet på 1×10^{-9} m/sek eller lavere, eller en kunstig membran.

Toppdekke er her benyttet som en felles betegnelse for de lag med masser eller membraner som legges oppå avfallet etter at deponeringen har opphørt. Utformingen av toppdekket skal hindre erosjon og tilpasses etterbruken av arealene.

3.11. Endelig avslutning og etterdrift

Når omsøkt deponivolum er utnyttet eller tillatelsen ikke lenger er gyldig, skal deponiet avsluttes med mindre det gis tillatelse til å utvide deponiet. Virksomheten har også ansvar for etterdrift av anlegg og installasjoner i minst 30 år etter avslutning.

Senest 1,5 år før avfallsdeponeringen skal opphøre, skal bedriften legge frem en plan for endelig avslutning og etterdrift. Planen skal blant annet omfatte et revidert overvåkingsprogram for vann og deponigass i etterdriftsfasen samt angi en endelig utforming og etterbruk av deponiet. Planen må ta høyde for etterfylling pga. setninger og fortsatt drift av anlegg for behandling av gass og/eller sigevann.

Deponioverflaten skal ha en konveks form. Toppdekket skal utformes iht. vilkår 3.10. i denne tillatelsen. For celler avsatt til deponering av asbest, skal det endelige toppdekket være egnet til å hindre spredning av fibre. Det skal treffes hensiktsmessige tiltak for å begrense mulig bruk av området etter at deponiet er avsluttet, for å unngå at mennesker kommer i kontakt med avfallet.

Vekstsjiktet (dvs øverste del av toppdekket) skal kun bestå av rene masser. Dersom arealet skal benyttes til jord- eller skogbruk, må vekstsjiktet være dypt nok til å tåle pløying eller annen jordbearbeiding.

Tilsåing/beplantning skal skje umiddelbart etter at et område er endelig avsluttet.

Før deponiet avsluttes og lukkes, skal Statsforvalteren varsles. Statsforvalteren skal gjennomføre en sluttinspeksjon på deponiet før det avsluttes iht. avslutningsplanen. På bakgrunn av sluttinspeksjonen kan Statsforvalteren fastsette ytterligere vilkår for avslutning og etterdrift.

4. Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Bedriften plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet og forurensede sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven, evt. godkjenning fra kommunen⁶ eller Statsforvalteren. Dersom det søkes kommunen om en slik godkjenning skal Statsforvalteren varsles.

5. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikaliens helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.4 om internkontroll.

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁷

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket.⁸

---

⁶ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.

⁷ Jf Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

⁸ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

6. Støy

Bedriftens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi ved mest støyutsatte fasade:

Hverdager	Lørdager	Søn- og helligdager	Kveld (kl. 19-23), hverdager	Natt (kl. 23-07), alle døgn	Natt (kl. 23-07), alle døgn
55 L _{den}	50 L _{den}	45 L _{den}	50 L _{evening}	45 L _{night}	60 L _{AFmax}

L_{den} er A-veiet ekvivalent støynivå for dag/kveld/natt med 10 dB/5 dB tillegg på natt/kveld. Med impulsstøy eller rentonelyd er grensen 5 dBA lavere.

L_{evening} er A-veiet ekvivalent støynivå for kveldsperioden 23-07.

L_{night} er A-veiet ekvivalent støynivå for nattperioden 23-07.

L_{AFmax} er A-veiet maksimalnivå for de 5-10 mest støyende hendelsene innenfor perioden, målt/beregnet med tidskonstant "Fast" på 125 ms.

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra bedriftens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkter. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av virksomhetens ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

7. Energi

7.1. Energistyringssystem

Virksomheten skal ha et system for kontinuerlig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv drift av anleggene. Energistyringssystemet skal være i samsvar med norsk standard og inngå i bedriftens internkontroll, jf. vilkår 2.4.

7.2. Utnyttelse av overskuddsenergi

Bedriften skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi fra eksisterende og nye anlegg internt.

8. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

8.1. Miljørisikoanalyse

Virksomheten skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av all aktivitet knyttet til deponiet. Virksomheten skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Bedriften skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

8.2. Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

8.3. Etablering av beredskap

Bedriften skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang per år.

8.4. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁹. Bedriften skal også så snart som mulig underrette Statsforvalteren i slike tilfeller.

9. Utslippskontroll og rapportering til Statsforvalteren

9.1. Oversikt over deponiets utvikling og vannbalanse

Virksomheten skal årlig lage en oversikt over deponiets utvikling som viser det areal som avfallet opptar, avfallsvolumer og avfallssammensetning, deponeringsmetoder, varighet av deponeringen og deponiets gjenværende kapasitet.

På bakgrunn av resultater fra øvrig overvåking, skal virksomheten utarbeide et vannbalanseregnskap for siste kalenderår. Meteorologiske data som er nødvendig for dette skal samles inn på deponiet eller fra en nærliggende meteorologisk stasjon med tilsvarende nedbørsforhold.

9.2. Overvåking av sigevann, overflatevann og grunnvann

Bedriften skal ha et overvåkingsprogram for sigevann, overflatevann og grunnvann i henhold til avfallsforskriftens kap.9 vedlegg III og Miljødirektoratets veileder TA 2077/2005. Overvåkingen skal kunne avdekke eventuelle sigevannslekkasjer eller endringer i deponiets vanntilførsel.

For sigevann skal det tas mengdeproporsjonale blandprøver når nytt renseanlegg er i drift. For overflatevann skal det tas blandprøver som er representative for den gjennomsnittlige sammensetningen i perioden siden forrige prøvetaking. Det samme gjelder for sigevann inntil nytt renseanlegg er i drift.

Minimumskrav til prøvetakings- og analysefrekvens i deponiets driftsfase fremgår av tabellen:

Overvåkingstema	Frekvens
Sigevannsmengde	Kontinuerlig
Sigevannets sammensetning	Kvartalsvis
Sigevannedimentets sammensetning	Årlig

⁹ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

Overflatevannets sammensetning	Kvartalsvis
Grunnvannsnivå	Kvartalsvis
Grunnvannets sammensetning	Kvartalsvis
Utvidet prøvetaking sigevann og -sediment	Hvert femte år

Følgende grenseverdier for utslipp av sigevann gjelder fra det tidspunktet nytt renseanlegg er tatt i bruk:

Komponent	Utslippsgrense
Arsen	5 µg/l
Kadmium	5 µg/l
Krom	10 µg/l
Kobber	50 µg/l
Bly	5 µg/l
Nikkel	50 µg/l
Kvikksølv	0,2 µg/l
Sink	100 µg/l
Suspendert stoff	20 mg/l

Det er bedriften som har ansvar for å påse at overvåkningsprogrammet er tilstrekkelig til å avdekke eventuelle uakseptable utslipp fra deponiet til omgivelsene. Programmet skal omfatte PFAS der det som et minimum analyseres for $\sum\text{PFAS}_{16}$.

Overvåkningsprogrammet skal verifisere avgrensningen av deponiets påvirkningsområde.

Effekten av renseanlegget skal dokumenteres.

Virksomheten er også pliktig til å sørge for at resultat av all overvåking vurderes av faglig sakkyndig. Dersom vurderingene viser at det er behov for tiltak for å overholde kravene i denne tillatelsen, er bedriften også pliktig til så snart som praktisk mulig å utbedre forholdene.

En årlig sammenstilling og vurdering av overvåkningsresultatene skal kunne forevises forurensningsmyndigheten på forespørsel.

9.3. Kvalitetssikring av målingene

Bedriften er ansvarlig for at metoder og utførelser er forsvarlig kvalitetssikret bl.a. ved å:

- utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Statsforvalteren kan videre godta at annen metode benyttes dersom særlige hensyn tilsier det.
- bruke akkrediterte laboratorier/tjenester når prøvetaking og analyse utføres av eksterne. Tjenesteyter skal være akkreditert for den aktuelle tjenesten.

9.4 Overvåking av deponigass

Metanemisjonen fra deponiets overflate skal kontrolleres minimum en gang i året og utbedringer av toppdekket skal foretas etter behov. Ledningsanlegg og kummer for overvann, vann, spillvann skal kontrolleres en gang i året for deponigass. Ved konsentrasjoner over 1 % metan (CH₄) skal det gjennomføres tiltak for å hindre spredning.

Uttak av deponigass og innhold av metan skal måles kontinuerlig. Overvåkingen av deponigassuttaket skal for øvrig tilpasses kravene til rapportering jf. vilkår 9.5.

9.5. Rapportering til Statsforvalteren

Bedriften skal innen 1. mars hvert år rapportere overvåkingsdata fra foregående år via www.altinn.no. Rapportering skal skje i henhold til Miljødirektoratets veileder til bedriftens egenrapportering, se www.miljodirektoratet.no.

Som vedlegg i AltInn skal det foreligge en rapport som inneholder en vurdering av resultatene og eventuelle behov for tiltak.

10. Overvåking av resipient og rapportering til Statsforvalteren

Data som fremskaffes ved overvåking i vannforekomster, som for eksempel i elver og grunnvann, skal registreres i databasen Vannmiljø. Data leveres på Vannmiljø's importformat, som finnes på <http://vannmiljokoder.klif.no>. Her finnes også oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk.

Der det pågår overvåking i regi av Statsforvalteren eller vannregionmyndighet må virksomheten bidra i felles overvåkingsprogram med data for de kvalitetselementer i vannforekomsten som kan være direkte eller indirekte påvirket av bedriftens utslipp.

11. Utskifting av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Statsforvalteren på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

12. Eierskifte

Hvis virksomheten overdras til ny eier, skal melding sendes Statsforvalteren så snart som mulig og senest én måned etter eierskiftet.

13. Finansiell garanti og kostnadsdekning

Bedriften skal ha etablert en tilfredsstillende finansiell garanti eller annen tilsvarende sikkerhet for deponiet for å sikre at forpliktelsene som følger av denne tillatelsen, herunder kravene til nødvendige tiltak i avslutnings- og etterdriftsfasen, kan oppfylles. For øvrig vises det til veileder TA-2150/2006 om finansiell garanti for avfallsdeponier.

14. Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

VEDLEGG 1: Liste over prioriterte miljøgifter, jfr punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere:	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA
Klorholdige organiske forbindelser	
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Tensidene:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklloreten	TRI
Trikloran (2,4,4'-Trichloro-2'-hydroxydiphenyl ether)	
Nitromuskforbindelser:	
Muskxylen	
Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6tri-tert-butylfenol	
Polyfluorente organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre	(PFOA)
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenyltinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Dekametylsyklopentasiloksan	D5